

(skaj razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.)

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6. l.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasni prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 20.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6. l.,
Učiteljska tiskarna.

Belgrajska politika.

IZ KONSTITUANTE.

LDU Beograd, 16. junija. Seja ustavo-
tvorne skupščine se je nadaljevala ob 16.45.
Prvi je govoril posl. Pavel Angelič (demo-
krat). — Posl. Pavle Cuhrovič (demo-
krat) govori v prilog vojske. Sodi, da je
treba vojsko sodišča organizirati tako, da
bodo samostojna in neodvisna, kakor so
civilna. Ako je potrebno, da se jim dodeli
eksperti, potem naj se ti eksperti postavijo.
— Posl. dr. Orgur Angielović (demokrat)
govori proti geslu antimilitarizma, ki se
navaja z desnice in leve. Zatem je govo-
ril vojni minister general Hadžić, ki se je
bavil z vprašanjem stalne vojske in mili-
ce, glede katerega pravi, da je še sporno
in da imata oba sistema pozitivne in nega-
tivne momente. Pri nas je izveden takov-
znan mešani sistem. Govori za vojsko
sodišča. Nato se je prešlo na glasovanje o
XI. oddelku ustave, ki govori o vojski. Od-
delek je bil sprejet z večino glasov.

Zatem je zbornica prešla na razpravo
o oddelku XII, ki govori o izpremembah v
ustavi. Posl. Hamzalija Alijanović (musli-
man) je nastopil proti temu oddelku. Napa-
del je določilo, po katerem je treba v skup-
ščini tri petine glasov za predlog o izpre-
membi ustave. Očita vladni večini, da je
nedosledna, ker je za sprejetje ustave spre-
jela navadno absolutno večino, medtem ko
zahteva za izpremembo ustave kvalificir-
ano večino. Predlaga, naj se ves oddelek
vrne ustavnemu odseku, ker bo v nasprot-
nem primeru glasoval s tovaršiji proti tej
stilizaciji, predvsem proti čl. 126.

Posl. Krsto Pečević (republikanec) go-
vori proti priznanju pravice vladarju, da
sme predlagati izpremembe. — Graja dolo-
čeno dvotretjinsko večino za predloge o
ustavi, ki naj se stavijo v skupščini. Go-
vori proti čl. 127, o katerem pravi, da je
reakcionaren in predstavlja resno nevar-
nost za narodno svobodo.

Za njim je govoril posl. Anton Kristan
(socialni demokrat), ki je zahteval, da
kralj ne sme imeti pravice, predlagati iz-
premembe v ustavi. Sodi, da je treba vs-
ustavo in ne samo XII. oddelek podvreči
izpremembam, ker so v mnogih točkah po-
trebne velike izpremembe. — Posl. Mom-
čilo Ivanič (radikalni desident) pravi, da
se v oddelku XII. najbolje vidi nesvobod-
nost vladne. Nasprotje določbi o dve-
tretjinski večini za sprejetje izprememb v

ustavi in pravi, da je vlada nedosledna. —
Minister za konstituantno dr. Marko Trif-
ković replicira na izvajanja posl. dr. Iva-
niča, kakor se preide na glasovanje. Proti
so glasovali republikanci in socialni demo-
krati pri vseh členih, narodna socialisti in
dr. Momčilo Ivanič proti čl. 126—127, mu-
slimani Alijanović, Kapetanović in Alič pa
proti čl. 126. — Seja se je zaključila ob
19.40.

Beograd, 17. jun. V začetku današnje
seje konstituantne je minister Uzunović od-
govoril na eno vprašanje. Ker ostali mini-
stri niso bili prisotni, poslanci se niso do-
bili odgovorov na svoja vprašanja. Zara-
di tega sta poslanci Brandner in Lazić
protestirala proti malomarnosti ministrov.
Prešlo se je na razpravo o VIII. oddelku.
Prvi je govoril poslanec Juraj Demetrovič,
ki je govoril o sreči, časti — in prepriča-
nju. Za njim je govoril slovenski samostoi-
ni kmet Ivan Urek, nato pa zemljoradnič
Vojslav Lazić. Med drugim je Lazić postavil
predlog, naj se v členu 95 ne citira število
prebivalstva. Če bodo oblasti določene po
socialno-ekonomskih razmerah, tedaj citi-
ranje števila prebivalstva nima pomena.
Posl. Lazić nato predlaga, naj se ta člen
ustave vrne ustavnemu odseku, kakor se
je seja ob 12.30 zaključila. Naslednja seja
ob 16.

Marionete znajo le kimiti.

Beograd, 17. jun. Klubi vladne večine
se niso končno veljavno sklenili o prehod-
nih naredbah in o ukinitvi pokrajinskih
vlad. O tem se bo obravnavalo v ustavnem
odseku.

Beograd, 17. jun. Jutri ob desetih bo-
do člani ustavnega odseka vladne večine
konferirali o XIII. oddelku ustave, ki do-
loča, naj se namesto pokrajinskih vlad im-
enujejo kraljevi namestniki, ki bi imeli na-
logo, da v treh ali štirih letih likvidirajo
pokrajinske vlade. Ustavni odsek se bo o
XIII. oddelku posvetovali jutri dopoldne.
Vlada in poslanci žele, naj bi se čimprej
država razdelila v oblasti. Glede člena 135,
ki govori o administrativni razdelitvi, se
vsi člani vladne večine strinjajo v tem,
naj se ta člen izpusti.

Raport.

Beograd, 17. jun. Ban dr. Tomljenović
se je pripeljal v Beograd, da se obvesti o
položaju.

Reforma delavskega bolniškega in nezgodnega zavarovanja v Jugoslaviji.

Začetkom tega tedna je brzojav
sporočil, da je ministrski svet odo-
bril od ministra za socialno politiko
mu predložiti reformo delavskega
bolniškega in nezgodnega zavarova-
nja. Podrobnosti uredbe še niso znan-
ne in je zategadelj razumljivo, da je
vest razburila zlasti delavske kroge,
ki so na bolniškem in nezgodnem za-
varovanju najbolj zainteresirani. Seve-
da tudi delodajalci ne bodo z njo po-
vsem zadovoljni, ker jim ista zvišuje
priloge, četudi jim daje na drugi
strani večjih pravic.

Uredbo je izdelal minister Korač,
ni je mogel uveljaviti radi svojega
predsednega izstopa iz ministrstva.
Gotovo je, da je pomenjal Koračev
načrt s svojim unificiranjem bolni-
škega in nezgodnega zavarovanja
velik napredek na polju socialnega
skrbstva, četudi je bil v detajlih
prav zelo pomanjkljiv. Na to zava-
rovanje naj bi se pozneje naslonilo
zavarovanje za starost in obnemog-
lost, zavarovanje za slučaj brezpo-
sebnosti itd. Osnutek je določal za ce-
lo državo en sam zavod z več ali
mami avtonomnimi pokrajinskimi or-
gani ali tkzv. okrožnimi uradi kot
deljanskimi nosilci obveznega zava-
rovanja. Anketa strokovnjakov je
načrt izboljšala, ki pa je padel kakor
že povedano, z izstopom Korača iz
ministrstva v vodo.

Lani oktobra je sklical minister
Kukovec v Beograd novo anketo,
predložil ji je nov načrt, ki je na tem-
necijl v vsch podrobnostih na Ko-
račevem osnutku. Mnenja o načrtu
so bila različna, v glavnem so pa vsi
soglašali z uvedbo enotnega zava-

vanja za celo državo in z unifici-
ranjem nezgodnega z bolniškim za-
varovanjem v eni centralni upravi z
začetnim sedežem v Zagrebu. De-
ljena so bila mnenja le v nebitno-
stih, predvsem z ozirom na obseg
avtonomije okrožnih uradov, ki naj
po osnutku dajo centralnemu uradu
polovico svojih letnih prebitkov.

Če in koliko je minister upošte-
val stavišče mu nasvete in predloge,
mi ni znano in se zato ne morem
spuščati v podrobnosti; toliko je pa
gotovo, da daje osnutek široko bazo
za nadaljni razvoj socialnega skrb-
stva.

Novo je, da se spoji nezgodno z
bolniškim zavarovanjem, kar bo
upravo ne le pocenilo, temveč tudi
izboljšalo. Male blagajne izginejo,
krog zavarovancev se razširi, opro-
stitve se odpravijo; mezdna lestvi-
ca se zviša in prilagodi dejanskim
plačam zavarovancev, odstotni pri-
nos se zniža, delojemalec in deloda-
jalec bodeta prispevala vsak polo-
vico — zato bodo pa zastopniki de-
lodajalci in delojemalci v odborih po
enakem številu! Toda roko na srce:
Klic Zveze bolniških blagajen je iz-
zvenel v gluhih ušesih — delavska
organizacije so ga — preslišale...

Priloge za nezgodno zavarovanje
bodo plačevali zgolj delodajalci. Me-
sto glavnicega kritja za rente se
uvede tkzv. nakladni način, ki upra-
vo jako komplicira in obremenjuje
znanec. Razvoj nezgodnega zava-
rovanja to ne bo v korist.

V slučaju popolne nesposobnosti za
delo vsled obratne nezgode bo zna-
šala renta 100 odstotkov dejanskega

delovnega zaslužka — torej za 40 od-
stotkov več nego danes. Še večje
važnosti je, da bo renta stopnjevala
v isti meri, kakor bi naraščal zaslu-
žek, če bi rentnik delal. Rente bo od-
merjal osrednji urad, prizive reševal
pa okrožni urad, pri katerih bodo
razsodišča sestojela iz lajskih in iz
sodnikov po poklicu.

Če sem prav poučen, stopi uredba
v veljavo z dnem 1. julijem 1925, dc

tlej pa se ustanove v pokrajinah, kjer
še ni bolniških blagajen (Srbija, Črna
gora), edine, ki se bodo pozneje
združile v večje enote (okrožne
urade).

V stvarnem in materialnem po-
gledu pomeni uredba znaten napre-
dek; v kolikor je pa pomanjkljiva, je
pa delavstvo samo krivo, ker ni po-
svečalo stvari nobene pozornosti.

I. K.

Nedeljiva Slovenija.

Nekateri člani načelstva naše
stranke in nekateri drugi sodrugi so
v zadnjih dneh začeli misliti na naj-
cenejši izhod iz težavnega položaja:
O razdelitvi ali nerazdelitvi Sloveni-
je naj odločijo strankini člani sam-
potom neposrednega tajnega glasova-
vanja. (Referendum). Naše centralno
tajništvo že pripravlja vse potrebno,
da se to glasovanje takoj izvede, ko
ga sklene načelstvo. Vse organizaci-
je, ki so obravnale za maj, dobe za
vsakega svojega člana listek, ki ga
bo lahko tajno izpolnil in tako glasova-
val za eno, za dve ali za tri okrožja.

Najcenejši izhod je to. Potem ne
bo več mučnega položaja, potem bo-
mo morali biti vsi za tisto, kar bo
odločila večina.

Meni se ta izhod ne zdi dober,
ker je le zasilen. Velikanska večina
naših članov se bo prav težko od-
ločila, tisti pa, ki se bodo lahko in iz
srca odločili, se ne bodo odločili kot
socialisti. Člankar, ki je povedal
svoje mnenje v četrtkovem »Napre-
ju«, ima prav v tem oziru!

Strankino stališče glede na cen-
tralizem in avtonomijo je povsem
jasno vsem zavednim sodrugom,
vprašanje razdelitve v okrožja je pa
kot praktično vprašanje ostalo nere-
šeno. Zdej, ko poskušajo nasprotniki
to dejstvo izrabiti, smo pa baje pri-
siljeni, da se v 10 dneh odločimo!

V najboljšem slučaju bodo odloče-
vali samo naši kadri, (pogl. članek
pod tem naslovom v »Napreju« št.
113 z dne 21. maja 1921 in v »Ljud-
skem glasu« št. 22. z dne 1. junija t.l.)

Ti pa ne tvorijo niti petine naših vo-
lilcev! Že to nam daje misliti! Niti
naši najboljši še ne morejo biti odlo-
čeni, saj nimamo še niti podlage, na
kateri bi imeli tehtati eno in drugo
rešitev. Kakšne pravice, kakšne na-
loge, kakšen delokrog, kakšna sred-
stva bodo imela okrožja? Potem še
le bomo začeli presojaati primernost
rešitve z raznih stvarnih vidikov
(gospodarske in prometne, socialne,
kulture in politične razmere)! Da-
nes tavamo v temi. Odločimo se lah-
ko za eno, pozneje bomo pa spo-
znali da smo se odločili za napačno.

Pri klerikalcih in liberalcih je to
drugače. Prvi vedo, da potrebujejo
enotno Slovenijo, le tako se še re-
šijo za nekaj let. Liberalci pa vedo,
da ne bodo sploh nič pomenili, če
ne rešijo razen zakonodajnega tudi
uravnega centralizem. Klerikalci niso
bili še nikdar za plemenske meje,
zdej pa so i pri nas i pri Hrvatih —
samo zato, da se vzdrže še nekaj let
pri jaslih. Zato tako demagoško iz-

rabljajo vse nerodnosti sedanje cen-
tralistične uprave, posebno tiste, ki
vsak pastirček lahko uvidi, da so res
nerodnosti. Kako pa popraviti te ne-
rodnosti, tega ne povedo, razen »Bo
že Bog dal!«

Ker nam pa zaradi plemenske
omejitve Slovenije Bog vendarle ne
bo odpustil lenobe, bo treba končno
poseči po našem načinu: pogledati
stvar natančno, kaj je, kakšna je, če-
mu služi, kam jo postavimo in kako
jo obrnemo, da bo prav za vse.

Posebno v enem se strinjam z
navedenim »Naprejem« člankarjem
pogledoma: razdelitev v okrožja se
ne sme zgoditi na tak način, da bi
imela potem ostati neizpremenljiva.
Če bi n. pr. zdaj ljudstvo znalo pra-
vilno presojati to neznano mu stvar,
če bi se soglasno odločilo za eno ali
drugo rešitev — vendar se razmere
lahko tako izpremene, da bo za ne-
kaj let isto ljudstvo zopet soglasno
odločilo se baš nasprotno. Naša za-
hteva po svobodi ni prazna beseda,
zato ni prav, če kažemo temu ljud-
stvu dve zašiti vreči in zahtevamo,
naj si eno izbere, dasi ne sme po-
gledati v kateri je zajec in v kateri
maček... Zato sem proti referen-
dumu — za zdej.

Nam bi bilo najljubše, da bi se
sprejela ustava brez vsakršne ome-
jitve glede na velikost okrožij i na-
vzgor i navzdol. Ko bo pa ljudstvo
vedelo, kaj so ta okrožja, bo pa ljud-
stvo samo najlažje povedalo, kako
velika in kako omejena okrožja si
želi.

Slovenec nas res ni toliko, da
bi ne mogli tvoriti samo eno okrožje.
Morebiti bi nam ga centralisti še tudi
dovolili, pa zaradi Hrvatov jim je!
Kako bi ti kričali, če bi imeli mi »ple-
mensko« okrožje, Hrvati pa ne. —
Zato je baje tudi že pristala vlada
na to, da sme imeti okrožje mesto
do 700.000 prebivalcev do 900.000,
ne pa do 1.000.000, ker bi s tem že
Slovenec takorekoč priznal »ple-
mensko« okrožje. Na Hrvate se pa
vlada mora ozirati, sicer izgube svo-
je volilce se tisti redki poslanci, ki
izmed Hrvatov še vlečejo sedanji
vladni voz.

Omenil bi še, da bi bila pri dveh
okrožjih tudi razdelitev težka brez
temeljitega stvarnega proučevanja.
Tako pač ne pojde, kakor si gospod-
je centralisti mislijo, da bodo kar v
Belgradu potegnili črto na zemljevi-
du, na bo. Sicer bomo pa v tem ozi-
ru imeli še precej časa — prehodno
stanje.

sredstvo, ki more služiti taki korup-
ciji, bi bilo treba odpraviti. Ne vem,
kako morejo biti ljudje dandanes še
tako otročji, da se ponašajo, če mo-
rejo obešati vsakovrstne trakove in
kaj vem kakšne ptice, leve in kar
že hočete na prvi in okrog vratu.
Ampak dokler obstaja ta nečimur-
nost in dokler je mogoče z njeno po-
močjo škodovati vsej državi, vsemu
narodu, bi bilo treba tej nečimurno-
sti odvzeti sredstva; in ker so ordeni
taka sredstva, jih je treba odpraviti.

— Gospodje, vi ne dovoljate kato-
ličkim duhovnikom, da bi po svoji
volji korespondirali s svojim pogla-
varjem v Rimu. Ni mi na misli, da
bi vodil sedaj kakšno dolgo diskusijo
o tem; toda če se postavljate na
tako stališče, zakaj dovoljate dru-
gim vladarjem, da smejo pošiljati
vsakovrstne igračke v to deželo in
tukaj kupovati duše naših ljudi? Do-
kler boste imeli ordene, nikar ne go-
vorite, da imamo demokracijo, in
dokler imate take reči v ustavi, ne
recite, da je ustava demokratska.

Gospodje, časa ni dovolj, da bi
se moglo govoriti o vseh podrobnos-
tih, toda nekatere točke je vendar
še treba naglasiti. Tukaj imamo de-
veti članek s smrtno kaznijo. Od-
krito vam priznam, gospodje, da
me je sram ustave, v kateri se go-
vori o smrtni kazni, razum če se
pravi, da je smrtna kazen odprava-
ljena. Včeraj sem slišal z radikalnih
klopi besedo, da naj pogledam na
Kosovo. Gospodje, če kaj govori
proti smrtni kazni, mislim, da so to
prav tiste razmere, zaradi katerih se
pritožujete. Že davno imate to smrtno
kazen. Vršite jo, streljajte ljudi,
obešajte jih — kljub temu pa imate
hajduke, odmetnike in hudodelce
vsake vrste.

Medklic: Tudi vi jih imate.
Kristan: Seveda, jaz govorim
splošno. In dokler imate smrtno ka-
zen, ne pričakujte, da bo manj zlo-
činov, in zlasti ne bo manj zločinov
te vrste. Človek, ki je zapustil dom
in odšel v šumo, pa ve, da nosi glavo
v torbi, se ne boji toliko smrti,
kolikor se boji, da izgubi svobodo,
da bo morda dvajset let presedel v
ječi.

Prota Mihalič: Kaj je torej večja
milost?

Kristan: Gospod, čudim se, da
prihaja duhovnik s takim vpraša-
njem.

Proti Mihalič: Meni je večja mi-
lost smrt.

Kristan: Kolikor se spominjam,
obstaja nekakšen dekalog, ki so ga
krščanske vere prevzele od židov-
stva in v katerem se ena prepoved
glasi? Ne ubijaj!

Oleymo, tukaj zagovarjajo duhov-
niki tleh ver ubijanje.

Medklic: Iz krščanskega usmilje-
nja.

Kristan: Iz krščanskega usmilje-
nja; prav tako, kakor je španska In-
kvizicija sežigala telesa, da bi baje
reševala duše, o katerih ni vedela ni-
česar.

Gospodje, saj ni res, da vprašanje
o smrtni kazni še ni rešeno. Ni res,
da še ni nikakršnih sklepov, ampak
le tisti, ki nočejo, da bi se smrtna
kazen odpravila, prihajajo še vedno
s spisi, članki in brošurami za smrtno
kazen. Proti smrtni kazni govorijo
vsi argumenti. Smrtna kazen ni ka-
zen, ampak je le maščevanje, osta-
nek barbarstva, ostanek iz tistih ča-
sov, ko je družba vzela maščevanje
iz rok posameznikov in ga je začela
sama vršiti. Danes, gospodje, mi-
slim, da imamo o kaznih drugačne
pojme.

Stevan Mihalič: Ali je tudi sa-
momor maščevanje?

Kristan: Danes se pričakuje, da
bodi kazen sredstvo, ki naj bi poma-
galo, da se pokvarjeni človek vrne
družbi, da se popravi; prošil bi vas
pa, da mi poveste, kako boste popra-
vili človeka, kadar ste mu odsekali
glavo? Kakšna logika; Najprej obeši,

Državlanske pravice.

Govor poslanca Sodr. Eth. Kristana v specialni razpravi o drugem po-
glavju ustavnega načrta v ustavodajni zbornici dne 21. maja.

(Dalej.)

Gospodje, če ste pri tem poglav-
ju sklenili, da odpravite plemstvo in
naslove itd., tedaj ne razumem,
zakaj odpravljate polovično delo in
zakaj ne ostanete dosledni. V odboru
se je bilo predlagalo od naše in od
drugih strani, da naj se odpravijo tu-
di ordeni, če odpravljate plemstvo.
Gospodje, bilo bi vendar le samo ob
sebi uniljivo, logično in dosledno, da
bi odpravili tudi ordene, ki niso nič
drugega, kakor ustvarjanje nekega
posebnega plemstva. Kdo nosi orden,
je na nekakšen način plemič, razliku-

joč se od drugih državljanov s tem
svojim križcem ali orlom. (Medklici
v centru.) Če bi čakali na to, bi mo-
rali imeti vsakovrstne igračke vse
do konca sveta.

Gospodje, ne gre le za to, da po-
stajajo ordeni nekam smešni, ampak
druga stvar je v tem, da se v naših
časih z ordeni lahko kupuje politično
prepričanje, politična vest, da so or-
deni dandanašnje sredstvo, s katerim
se lahko vrši politična korupcija in
vsako sredstvo, s katerim se lahko
vrši politična korupcija in vsako

potem pa popravljaj! Gospodje mislijo še vedno, da obsega smrtna kazen nekaj dobrega, češ da je strašno sredstvo za druge zločince. Dokazano pa je prav nasprotno. Kolikor več je eksekucij, toliko več je krvavih zločinov. Povsod se kaže to. Spominjam se, kako so se po svetovni vojni začeli množiti krvari zločini v Chicagi — kakor povsod na svetu. Nekega dne je bilo v Jolietu deset hudodelcev, ki so čakali na to, da bodo obeseni. Človek bi mislil, da je to dovolj zastraševanja. Narobe! V kratkem se je število zločincev, ki so čakali na izvršitev smrtne kazni, in to je ena tistih držav v Ameriki, ki se lahko ponaša z najmanjšim številom krvavih zločinov, kar je statistično dokazano.

Medklic: Je pač miren narod. **Kristan:** Moj gospod, Amerika je dežela, v kateri živi celotno en narod, katerega značaj se ne razlikuje od države do države.

Enako je v Švici. Povsod, kjer se je smrtna kazen odpravila, se je opazila ublažitev v tej smeri. (Medklic: Kulturen napredek.) Gospodje, kulturni napredek je v tesni vezi s tem. Z ubijanjem ne boste nikakor pospešili kulturnega napredka.

Valerijan Pribečević: Kdo trdi to? **Kristan:** Vi hočete to, saj kaže to vaša ustava.

Toda, gospodje, če more kdo trditi, da ni reakcionarno, kar se še posebej pravi o smrtni kazni, tedaj ne vem več, kakšno bi moralo biti reakcionarstvo. V enem stavku iz vzemate politične zločine od smrtne kazni, v drugem pa takoj dovoljate, da se v gotovih slučajih tudi politični zločinci lahko obešajo.

Valerijan Pribečević: Da bogme! **Kristan:** Prav ljubo mi je, da prihajajo ti medklici ravno iz duhovniških ust.

Valerijan Pribečević: To ni resno, to je šala.

Dr. Lazar Marković: Tudi to, kar vi govorite, je šala.

Kristan: Gospodje, to ni šala. Odpustite, gospod Pribečević, zelo se motite, če mislite, da prihajam jaz zaradi zabave sem; kadar govorim o odpravi smrtne kazni, mi morate verjeti, da mi prihaja to iz duše. (V. Pribečević: Argumenti.) Argumente sem vam predložil, in še enkrat vam pravim, da vislice niso sredstvo kulturnega napredka. Pravim vam, da se z vislicami ne strahujejo zločinci, da se z obešanjem ne morejo popravljati ljudje, in če to niso argumenti, tedaj ne vem, kakšne argumente bi vi potrebovali.

Medklic: To zahtevamo tudi mi. **Kristan:** Če vi vse to zahtevate, tedaj glasujte z menoj, da se odpravi smrtna kazen in da ne ostanemo barbari. Neprerokoma moramo poslušati gospode, ki izražajo svojo ljubezen do naroda, venomer poslušamo ditirambe, vedno je ta narod nekaj izrednega na tem svetu. Kadar bi pa bilo treba izvajati zaključke, smo pa naenkrat narod samih hajdukov, ki jih je treba obešati!

Potem pa gospodje še mislijo, da gre za šalo. Prosim vas, človeško življenje ni šala. Čudim se le, da morejo krščanski duhovniki vse to jemati za šalo.

Gospodje, hoteli ste biti liberalni in napredni, na vendar, kakor sem že dejal, niste hoteli napraviti celega koraka, ampak opravljate neprerokoma polovična dela, kakor ste storili v 12. članku. Tukaj bi radi pokazali svoj liberalizem glede na vere, na nimate poguma, da bi storili edino,

kar je unestno v sedanji dobi: Da ločite cerkev od države.

Valerijan Pribečević: Tudi jaz sem za to.

Kristan: Evo, gospod Valerijan Pribečević je za to, pa bo vendar glasoval za to ustavo.

V. Pribečević: Glasuje se po vesti.

Kristan: Da, glasuje se po vesti, le rad bi videl, da mi kdo razloži, kaj pomeni ta vest v politiki. (Dolje prih.)

Stavka angleških rudarjev se nadaljuje.

London, 17. junija. Za sprejem pogojev lastnikov rudnikov je glasovalo 128.170 rudarjev, proti pa 325.262.

Angleški rudarji so se skoro s tri četrtinsko večino odločili, zavrniti pogoje lastnikov in zahtevati popolno izvedbo zahtev rudarske organizacije. Ker se je nad dve tretjini rudarjev izjavilo za odklonitev, se torej stavka rudarjev na Angleškem nadaljuje. Ker pa ta stavka angleškemu gospodarstvenemu življenju škoduje, se bodo Lloyd Georgu pač še težili lasje.

Obnova Francije.

Berlin, 16. jun. Državni minister za obnovo dr. Rathenau je predložil odseku državnega gospodarskega sveta smernice, ki se tičejo obnove Francije. Po njegovem mnenju se morajo nemške dobave spraviti v sklad z možnostjo francoske sprejemljivosti. Za cene stvarnih dobav se mora najti merilo, s čimer se doseže, da se francoska industrija ne bo pritoževala in da nemški produkti ne bodo dražji od francoskih. Francoski minister za osvobodeno ozemlja je izvršil odločno in državniško delo, da se je podal v Wiesbaden in osebno vodil pogajanja. Stvar v Franciji ni ostala brez ugovarjanja. Minister je poudarjal, da je občutil pri razgovorih z Loucheurjem njegovo popolno objektivnost. Končno je dejal, da mora Nemčija ustvariti organizem, ki bo mogel sprejemati francoska naročila.

Korak do miru.

»Socialistične radniške novine« prinašajo naslednji članek, ki ga vsled njegove aktualnosti ponatiskujemo:

Odnosaj med antanto in Nemčijo so še vedno tista, ki okoli katere se suče svetovna politika. Ti odnosaji v marsičem upljujejo tudi na odnosaje med ostalimi državami in s tem že na ves politični in gospodarski položaj sveta. Zato se tudi ves svet toliko interesira na tem, kakšni so in kako da so razvijajo odnosaji med antanto in Nemčijo.

Glavni predmet v vprašanju odnosajev med antanto in Nemčijo, je vprašanje višine vojne odškodnine. S tem, da je Nemčija nedavno sprejela ultimatum antante, pa je vsaj zaenkrat to vprašanje odpadlo z dnevnega reda. Seveda ne v tem smislu, kakor da je vojna odškodnina že plačana; o tem ne more biti govora za dolgo vrsto let. Pač pa v tem smislu, da je v glavnem določena vsota, ki jo mora plačati Nemčija državam antante. Nova nemška vlada, ki je sestavljena iz strank, ki so kolikor toliko levčarske, kaže najboljšo voljo, da do konca izvrši pogoje ultimata in mirovne pogodbe. To je razvidno ne le iz izjav sodanjih nemških državnikov, temveč v prvi vrsti iz odredb, ki jih nemška vlada izdaja v to, da more izvršiti obveznosti, ki jih je prevzela nase. Te odredbe zadevajo predvsem finančne reforme, razoroževanje in kaznovanje vojnihi krivcev. V tem podpirajo novo nemško vlado poleg strank, ki so v njej zastopane, tudi stranke, ki stoje še bolj na levi strani kakor vlada sama in to le iz prepričanja, da s tem najbolje služijo ustvarjanju miru in sporazumu med narodi.

trgalo hlače na kolenih in puščalo krvavo sled. Toda ta bolečina je ostala utopljena v oni od lakote. Pristiskal se je v mokri mah, da se mu je močila obleka, da mu je ledeno hladno truplo, — pa zapazil tega ni; tako silno ga je pekla lakota. In vselej so jerebi vzleteli tik pred njim: ostal mu je le njihov porogljiv »ker, ker, ker«. Zaklel je na glas.

Enkrat je skoro padel čez ptico, ki je najbrže spala, zapazil jo je šele, ko se je vzdignila tik pred njegovim nosom. Presenečen kakor jereb je iztegnil roko, da jo zagrabí, a v roki je obdržal samo tri repna peresa. Ko je videl, da mu tudi ta ubeži, jo je začel preklinjati, kakor da ga je razžalila. Nato se je obrnil, poiskal svoje ležišče in vzel prtljago na ramo.

Ure so lezle počasi, prehodil je že več dolov. Zdelo se mu je, da je divjačina vedno več. Čreda kanadskih jelenov, kakšnih dvesto glav, je križalo pot streljaj od njega: prava Tantalova muka. Začutil je nora poželenje zasledovati žival, prepričan, da katerega ujame. Črna lisica je pribеžala mimo njega, v gobcu je nesla jereba. Zavpil je. Bil je to grozen

Najnovejše vesti javljajo, da je tak razvoj stvari napravil najboljši vtis na Francoskem in da je pripomogel do tega, da so ekstremni francoski imperialisti doživeli poraz v parlamentu. Tisto kar so tukajšnji meščanski listi nazivali Briandovo »zmagajo«, je bilo v resnici le značilen poraz francoskega imperializma. Pod pritiskom stališča Angleške in Italije, kakor tudi pod pritiskom dejstva, da se široke ljudske mase v vseh državah obračajo k politiki miru in mirnega sporazumljenja, je Briand moral nastopiti proti tistim imperialističnim krogom na Francoskem, ki so tako nujno zahtevali okupacijo ruhrskega ozemlja in za to, da se kljub plebiscitu vsa Gornja Šlezija da Poljski. Ekstremna imperialistična politika je navsezadnje tudi na Francoskem že propadla.

Odnosaji med najvažnejšimi državami sveta pa še vedno niso taki, da bi nudili kako garancijo za mir. Način, kako je bilo rešeno vprašanje vojne odškodnine, nosi v sebi kal novih nesporazumov in konfliktov. Vprašanje Gornje Šlezije je tudi še na široko odprto. Odnosaji kajpada med narodi tudi ne morejo biti idealni, dokler vlada kapitalistične in imperialistične sile. Naloga proletariata pa je v vsaki posamezni državi, da korak do miru, ki je bil prvič krat po letu 1914 storjen v poslednjih dneh ne zagazi na kakršnikoli način zopet v imperialistično zahrbito diplomatsko vodo, temveč da temu koraku do miru slede še drugi, ki bodo človeštvu zagotovili toli zaželen mir.

Pravi vzrok zato, da se je zlomil ekstremni imperializem tudi na Francoskem, ni glavno v gospodarski politiki Angleške, napram Rusiji in Nemčiji. Francoski ekstremni imperializem je moral kapitulirati pred nevarnostjo angleške gospodarske politike za francoski kapitalizem. Odtod so izhajali tudi nedavni ljubosumni spori med zavezniki. Nad slepim francoskim je zopet zmagal hladni angleški imperializem.

Politične vesti.

+ Zopet prepovedan list, Beograd, 17. Notranji minister je z 14. junijem prepovedal v naši državi razpečavati list »Amerikanski Slovesen Glas«, ki v slovenskem jeziku izhaja v Beogradu, Pittsburgu, Amerika, ker piše proti interesu naše države.

+ Vest o izgonu s. Bela Linderla počeskega župana in nad 300 njegovih socialističnih pristavev s strani naše vlade je od prve do zadnje črke zlagana. To vest je madžarska vlada pred nekaj dnevi raztrosila v svet in v naše časopise z očitnim namenom, da v Parizu obliži našo državo, češ, da je kriva, da se je v Baranji ustvaril boljševiški center, ker je gostoljubno sprejela vse tiste politične zločince, ki jih je Horthyjeva banda preganjala. To boljševiško gibanje da je postalo celo za našo državo nerodno. Madžarska upa na ta način dobiti od antante Baranjo, ker se be smatra pač za zmožno, da vsako boljševiško gibanje zaduši. To je ista stvar, kakor z Zapadno Ogrsko, o kateri Horthyjevi trde, da jo je Avstrija impregnirala z antanti tako nevarnim pangermanizmom!

+ Madžari so pili. »Arbeiter Zeitung« priobčuje dva tajna dokumenta iz Horthyjevega paradiža (na enem je podpis sam vojni minister Belitska), iz katerih je razvidno, da dobi najmanjše gnezdo v tem paradižu statistični urad. V znanstvene svrhe? V prosepah madžarskega kulturnega življenja? Predno odgovorimo na ti dve vprašanji, bomo še nekaj povedali: Kakor znano, obsega trianonska pogodba, ki je stopila v veljavo po ratifikaciji v francoski zbornici, določbe, ki se obračajo proti militarizmu Madžarske. Ta država se mora glede vojaštva omejiti na minimum tako, kakor se je n. pr. omejila Nemčija. Javno bi ne smela uprati nobene militaristične politike. V enem obeh dokumentov pa Belitska zapoveduje, (tu pridemo k izvrševanju mirovnih določb na madžarski strani), da se sedanji vojaški evi-

denčni uradi spreminjajo v »statistične«, oficirji pa, ki jih vodijo, naj opravljajo še nadalje svojo službo v — civilni obleki. Ravnotako je tudi tem »statističnim« uradom podrejeno možno dožniti, da odsluži vojaško službo v civilni obleki, ki jo bo nakazovalo — vojno ministrstvo. V drugem dokumentu zapoveduje komitatski vojaški poveljnik Mocary po naročilu vojnega ministra, da se »v slučaju alarma nezanesljivi elementi posebe registrirajo in uvrstijo v delavske bataljone«. Kaj to pomeni? Ali nam je še treba odgovarjati na stavljen vprašanja?

Afera Giunto - Toggenburg. Tržaški fašist Giunto je poslal južno-tirolskemu poslancu Toggenburgu pismo, v katerem naglašja, da je Toggenburg kot bivši minister odgovoren za ravnanje z Italijani v internacijskem taborišču. Temu je dodal Giunto več žalitev. Toggenburg je odgovoril s tem, da je predlagal častni sod.

+ Od 361. komunistične stranke se je ločila nova stranka, tkzv. »socialnodemokratska« in začela izdajati kot svoje glasilo tednik »Socialni Demokrat«. Vodijo jo posl. Brodecky, Križ, Klein in dr. Chorvat. Vstopil je vanjo tudi od komunistov ločeni posl. Teska in od »Rudega Prava« izključena urednika Lev in Krnansky. Stranka obstoji iz pravcarne mešanice in nima ravno preveč možnosti do obstoja.

+ Židovska komunistična stranka se je ustanovila v češkoslovaški republikli.

+ Vendar politične umori! Bavarska vlada zanika, da bi bil umor s. Gareisa političnega značaja in očitno socialistom, da govore v tem smislu, hočejo kovati le svoj politični kapital. Sedaj pa je »Münchener Post« dobila pismo, v katerem se eden osumljenцев priznava za ubijalca. »Moje delanje«, pravi, »zahteva poguma (?) in sem ga izvršil, ker sem hotel domovno osvoboditi enega najnevarnejših priganjancev, ki se vežejo z našimi sovražniki. Zbežal sem, da si ohranim življenje za nadaljnjo osvobodilna delanja in bom tudi nadalje skušal s silo odstraniti vsakogar, ki svojo domovno izdaja. Da bi se mi posrečilo, da pošljem še koga za Gareisom! Bog mi oprostí!« — Komentarja k tej izjavi nacionalističnega bedaka pač ni treba. Vidimo pa, kam vodi vsaka imperialistična »velepatriotska« politika, ki jo vodi umazani kapitalizem javno ali na skrivaj.

Vprašanje sankcij. Pariz, 17. junija. »Petit Parisien« poroča: Medzvezniška komisija v Koblenzu je proučila zahtevo državnega komisarja Brandta po uknjenju carinskih sankcij in določila, da komisija v tem vprašanju, ki je podrejena pristojnosti vrhovnega sveta, ne more nič ukreniti. Vendar pa je mogoče, da se carinski režim nekoliko omili, zlasti kar se tiče uvoza živil.

+ Z zbora francoskih komunistov. Poslanec Frossard je poročal v tajniškem poročilu sledeč: Stranka ima 5 dnevnikov, 2 dvakrat tedensko izhajajoča lista in 40 tednikov. Od stranke se odcepivši centuristi in demitirali so odnesli s seboj 60 tisoč frankov iz strankine blagajne. Med strankinimi pristaši napravljena zbirka pa je znesla v malih prispevkih 180 tisoč frankov. Da bo mogla stranka kupiti hišo za središče stranke, je razpisala akcijo za posojilo v znesku 300 tisoč frankov. Neoplenjena stranka je v marcu 1920 imela 130 tisoč članov, komunistična stranka (torej cepljena!) pa jih ima sedaj baje 122.000 (!) Glavni list stranke je »Humanite« z večernim izdajo »Internationale«. Vsakega lista se proda le v Parizu dnevno po 30 tisoč izvodov. Skupno ima »Humanite« naklado 200.000 izvodov.

+ Zedinjene države se ne udeležijo sveta zveze narodov, ki se bo vrši 17. t. m.

Iz Rusije. Vladivostok, 16. junija. Protiboljševiške čete so razdelele vladukte med Blagovječenskim in Habarovskim. Boljševiške topovske ladje so bombardirale vasi ob Amurju, ki so pomagale vetašem. Pogajanja med Semenovim in provizorno vlado so prekinjena.

+ Bo ali ne bo miru? Ameriški senat je zavrnil resolucijo Porter, ki upostavlja mir z Avstrijo in Nemčijo in ki jo je poslaniška zbornica v Washingtonu že sprejela.

Zakon o otroškem delu v Zedinjenih državah.

Nedavno je U. S. Departement of Labour potom svojega Childrens Bureau izdal listino, ki predločuje načela postav, zakonjenih od raznih držav v zaščito dece pred nevarnostmi preranega zaposlenja.

V vseh državah, razun v Štirih, minimalna starost za delo vsaj v tovarnah in čestokrat tudi v drugih obrtih — je postavljena na 14. leto; sedmero držav predpisuje minimalno starost 15 ali 16 let. V večini držav pa veljajo tudi izjeme, ki se tičejo običajno dela otrok izven šolskih ur ali za časa počitnic.

29 držav priznava osemurni delavnik za deca izpod 16. leta in prepoveduje, da smejo otroci delati čez osem ur v gotovih obrtih, čestokrat v vseh obrtih sploh, izvzemši pa delo doma in na polju. Od ostalih držav približno polovica jih omejuje delavne ure v regularnih obrtih na 54 ur na teden ali pa še manj. 11 ur delavnik obstoja še v dveh državah s tedenskim maksimumom od 60 ur. 41 držav določa gotovo prepovedi glede nočnega dela za otroke pod 16. letom in od teh držav 17 prepoveduje nočno delo sploh brez izjeme, razun v nekaterih slučajih glede dela na polju in doma.

18 držav, vsehviš nekatere izmed poglavitnih industrijskih držav, zahteva od otrok izpod 16. leta zdravniško spričevalo o fizični sposobnosti, predno dobijo dovoljenje za delo, in 10 drugih držav prepisuje oblasti, ki izdaja taka dovoljenja, da sme zahtevati po svoji razsodnosti taka zdravniška spričevala.

Glede dela v rudnikih je pa sploh minimalna starost 16. leto, ali 10 držav še vedno dovoljuje zaposlenje otrok, ki so vsaj 14 let stari, dočim 6 držav sploh ne dovoljuje nikake minimalne starosti za to delo.

Ta lestvica je sestavljena na podlagi zakonov, kakršni so bili v veljavi dne 1. januarja 1921.

Kulturni vestnik.

Janko Ravnik: Seguidille, za tenor in klavir na besedilo Otona Župančiča. — Glasbena Matica je pred meseci izdala omenjeno delo, a listi so o njem govorili tako minogrede, da mnogi še ne vedo, da je sploh izšlo. In vendar pravi sam Lajovic (v »Obiskih«), da so »Seguidille« zanj kakor žamet! To je ciklus sedmih pesmic, ki tvorijo skupaj organsko celoto, tako da zahteva skladatelj, naj bi se proizvajal brez odmorov. Pesmi bi tudi izgubile na smislu, če bi jih podali posamič. Dva glasbena motiva prepletata in vežeta celo skladbo, da bi preje mislil na pesem sedmih kritic kot na ciklus sedmih pesmi. Prve tri so polne lirike, zadnje bolj dramatične, kažejo pa vse globokočutečega skladatelja, ki je posebno klavirski part izdelal v enoto, ki se nikakor ne da označiti samo s »spremljanjem«. Pesmi priporočamo vsem, ki se zanimajo za našo moderno. Gotovo so poleg Lajovičevih in Škerjančevih solospvov najlepši v naši glasbeni literaturi.

»Parni kotel«. Spisal ing. Gvidon Gulič. V Ljubljani 1921. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena za vezano knjigo 40 K. — Po vzgledu češke zbirke »Za vzgajanje« smo kmalu tudi Slovenci dobili popularno znanstveno knjižico, ki bo prinašala kratke in praktične razprave iz vseh strok vede. Inž. Gulič je svojo razpravo namenil kurčlacem in posestnikom parnih kotlov, delovodjem in drugim praktičnim osebam, zlasti pa naraščajo. Priložen je tudi slovensko-nemški slovarček in veliko število šematičnih slik in slik kotla in njegovih delov. Posamezna poglavja so tudi čisto znanstvena ter vpoštevajo najnoveše izume

dolgo, dolgo so še krčeviti sunki pretresali njegovo telo.

Zakuril je in se ogrel z vrelo vodo, nato si je pripravil ležišče tik skale kakor si ga je priredil tudi za pretečeno noč. Poslednja skrb mu je še bila pregledati zalogo vžigalic in naviti ure. Odeje so bile verno očene. Koščica je bila otečena, zelo ga je bolela; a vse kar je vedel, je bilo le to, da je lačen. In med nemirnim spanjem so mu vstajale slike poedin, veselic, krasno in okusno prirejenih jedil.

Prebudil se je ves otrpel, slabo mu je bilo. Solnca ni bilo. Siva barva neba in zemlje je postala že skoraj svinčena. Oster veter je pihal in prve lise snega so belile bližnje vrhe holmov. Okrog njega se je dvigala iz zemlje megla. Zopet si je zavrel vode. Začeli so padati prvi kosmiči mokrega, težkega snega. Še zelo vodenega, da se je stopil, ko se je dotaknil zemlje. Pa začel je padati v taki množini, da ni imel več časa stopiti se in kmalu je bila vsa okolica pod belo odejo; ogenj je ugasnil in mah, ki ga je nabral, je bil premočen. (Dolje prih.)

LISTEK.

J. London:

Ljubezen do življenja.

Priredil J. B.
(Dolje.)

Zavil je na levo, včasih je postal, da je zavžil nekaj muskegovih jagod. Koščica mu je že skoro ostrpnila; hodil je v dve gubi; toda ta bolečina je bila lahna v primeri z bolečino želodca. Peklo ga je v želodcu in mučilo brez prestanka s tako silo, da ni mogel mirno paziti na pot, ki pelje v »deželo kratkih šib«. Jagode niso zmanjšale tega mesarjenja po želodcu, ranile so le njegov jezik in nebo, da ga je začelo žgati tudi po ustih.

Dospel je v dolino. Ravno so se skalni jerebi vzdignili iznad skalovja in mahi ter medglisnih plahutanjem s perutnicami krikali »ker, ker, ker«. Lučal je kamenje za njimi, pa dosegel ni nobenega. Odložil je prtljago ter jih zasledoval kakor zasleduje mačka vrbaca. Ostro kamenje mu je

krik, lisica je preplašeno odskočila, a plena ni izpustila izmed zob.

Že pozno popoldne je šel ob potoku, ki je žuborel med redkimi pritlikavimi šopi šaša. Prijel je šop tik korenin in potegnil na svetlo nekaj kar je bilo podobno čebuli, samo da ni bilo večje od glavnice žreblja. To je bilo mehko in zasadij je zobe, zahrustalo je prav obetajoče. Toda lesnata vlakna so bila prepojena samo z vodo in kakor jagode, je bilo tudi to brez vsake vsebine. Odvrget je prtljago in se vrgel na kolena. Po vseh štirih je lazil med šopi in hrustal in tlačil v usta.

Začutil je silno utrujenost in polasčala se ga je želja po počitku, da bi se vlegel, da bi zaspal; a gnalo ga je venomer nekaj zopet na noge; ni bila to želja dospeti v »deželo kratkih šib«, ampak lakota. V majhnih mlakah je iskal žabe, s prsti je brskal po blatu, da bi zasledil črva, čeprav je vedel, da tako daleč na severu ni ne žab, ne črvov.

Zaman je pregledaval vsako vodo, dokler ni že skoro v mraku zagledal v samotno ribo, ne dosti večjo od mezinca. Potopil je roko

do pazduhe, pa ribo je izgrešil. Lovil je z obema rokama ter se pri tem zmočil do pasa. Tako je postala voda že tako kalna, da ribe sploh ni mogel več zagledati, čakati je moral, da se je učistila. Zopet je začel z lovom in zopet se je voda skalila. Nato se je odločil drugače: Iz prtljage je potegnil svoj pločevinasti lonec in pričel je plati vodo iz mlake. Od kraja je delal s tako naglico, da je metal vodo veliko preblizu ter je tekla nazaj v mlako. Zatem je delal bolj ozorno; poizkušal je ostati miren, čeprav mu je srce tolklo v prstih ter so se mu tresle roke. V dobri četrt ure je bila mlaka skoro prazna; ni bilo več vode pa tudi ne ribe.

Našel je med kamni ozko skrito razpoko, po kateri je riba pobegnila v sosednjo mlako, ki je bila velika, ki je ne bi izpraznil, pa če bi tudi plal vodo cel dan in celo noč... Če bi videl razpoko že od kraja in bi jo zadel s kamnom, bi riba gotovo ulel.

Ob tej misli se je sesedel na vlažno zemljo. Zailtel je tih predse, ihtenje se je izpremenilo v jok in glasno je plakal nad svojo nesrečo:

na tem polju. Knjigo toplo pozdravljamo in priporočamo.

Priroda, 6. broj, prinaša: dr. A. Langhoff, Malarija i njeni uzročnici. — Zaštita prirode u Sloveniji. — Braća Lumière. — Dr. O. Kučera, Planet Saturn u 1921. — J. H. Fabre, Strizibuba. — M. Čubelić, Rudarstvo u davno doba. — Pabirel. — Razgovori. — Mesečnik »Priroda«, ki razpravlja o posameznih prirodnih vprašanjih na zelo preprost način, priporočamo vsem, posebno pa staršem, da jo naroče za svoje učeče se otroke. Letna naročnina znaša samo 40 K, za dijake 32 K, a članarina Hrvatskega prirodoslovnega društva znaša letno 60 K. Naslov: »Priroda«, Demetrova ul. 1, Zagreb.

Škarski natečaj. Umetniški oddelk ministristva za prosveto razpisuje na zahtevo in na podstavi rešenja gospoda ministra za narodno zdravstvo natečaj za izvršitev umetniške slike, ki naj prikazuje škodljivo učinkovanje alkohola. Predmet slike naj se posname iz domačega življenja. Natečaja se morejo udeležiti le umetniki, ki so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Rok za izvršitev natečajnih slik je šest mesecev po objavi tega

natečaja. Nagrade so: prva 5000 dinarjev, druga 3000 dinarjev, tretja 1000 dinarjev. Nagradene slike se bodo odkupile po pogodbi z umetnikom. Ocenjevalno razsodilšče bo naknadno določilo ministrstvo za prosveto.

Sodrug! Sodružice!

Udeležite se jutri

izleta na Vrhniko.

Odhod iz Ljubljane ob 1. uri 15 min. popoldne. Nazaj vozi posebni vlak, in sicer odide iz Vrhnike ob 11. ponoči. Prihod v Ljubljano ob 12.

Izletniki naj ne vzamejo vozniških listkov v Ljubljani tudi za nazaj, ker za posebne vlak se bodo dobili drugi vozni listki pred odhodom vlaka na Vrhniko.

Na izletu bo poskrbljeno, da bo vsak izletnik imel zdravo zabavo, predvsem pa, da gojimo družabno življenje med seboj.

Za jutri velja: Vsi na Vrhniko!

Jez na Fužinah pri Ljubljani.

Že zadnjič smo poročali o nameravanem dvigovanju vevskega jez na Fužinah. V ponedeljek se vrši že vodopravna razprava, za katero naj se v prvi vrsti zanimajo prizadeji posestniki, ki bi utegnili imeti škodo zaradi tega, v drugi vrsti je pa to vprašanje važno tudi za mesto Ljubljano, ker se je nahaja v neposredni bližini ter mora imeti, če se jaz dvigne za 85 cm dalekosežne posledice.

Ako zvišajo jez kakor nameravajo, grozi posestnikom ob Ljubljani pogosta poplava polja. Družba vevške papirnice sicer obeta, da bo zgradila močno škarko, da Ljubljani ne bo poplavljal obrežnega zemljišča. Toda tudi taka škarka ne bi poplave preprečila, če je tam zemlja večinoma peščena. Ki prepušča vodo. Posestnike zato opozarjamo, da se varujejo škode.

Zvišanje fužinskega mostu pa tudi za Ljubljano ni nikakršna postranska malenkost. Vsa ljubljanska

nesnaga iz stranišč in lijakov se izteka v Ljubljano. Voda potrebuje dalje časa predno se izčisti, in je to precej odvisno od tega ali odtoka hitro ali pa počasi. Sedaj je odtok Ljubljane še precej hiter, čeprav voda zastaja že nekaj sto metrov pred fužinskim jezerom. Ako se jez zviša, bo voda še bolj zastajala. Izbruhne pa naj v Ljubljani kužna bolezen, kdo jo bo mogel omejiti, če se vsa neznaga izteka v Ljubljano, ki ne more odtekat, marveč zastaja še mnogo bolj kakor doslej. Tudi ljubljanska občina ima na tej stvari velik in važen interes zdravstva in njena dolžnost je, da zastopa v ponedeljek pri razpravi ta interes. Ljudsko zdravje je prvo!

Vse prizadejte nujno opozarjamo na to nameru, da ne bo potem zopet kdo besedičil, da se ni nihče zavzel za interese tamkajšnjih posestnikov in ljubljanske občine.

Dnevna kronika.

Akademski senat belgajškega vsenčlasišča je izvolil g. dr. Mirko Kosiča za izrednega profesorja za sociologijo.

Promet na železniški progi Špilje. — Lutomer se vsled teorije »Bauernbunda« s 15. t. m. ne more otvoriti.

Sprejem uradnih pripravnikov pri juž. železnici. Obr. ravateljstvo juž. žel. v Ljubljani sprejme v službo večje število uradnih pripravnikov, t. j. absolventov srednjih in njim sorodnih šol. Prošnjaki, ki se naj vpošljejo na gornji naslov do konca avgusta t. l., naj se priloži: krstni in rojstni list, samski list, domovnico, navrstveno izpričevalo, (ne nad 6 mesecev staro), zrelotno izpričevalo, vojaško odpustnico, potrdilo o zaposlenosti od izstopa iz šole do sedaj. Opozorja se pred vsem na to, da pridejo v poštev le oni prosilci, ki so že odslужili predpisani rok v kadru (aktivna vojaška služba).

Državne ceste. Na predlog ministra za javna dela so vse važne prometne ceste v državi, posebno ceste v Južni Srbiji proglašene za državne. V Stari Srbiji sta proglašeni za državne samo cesti: Beograd—Rakovica in Knjaževac — Piroć.

Program za strokovni izpit dantistov in zobnih tehnikov, ki ga je izdalo ministrstvo za narodno zdravje objavlja 65 šte. Ur. lista z dne 16. junija.

Iz uradnih listov. Uradni list št. 64 priobčuje med drugim razpis ministra financ o pobiranju monopolne takse na predmete, izdelane iz sladkorja ali s sladkorjem, navedbo deželne vlade za Slovenijo o varstvu umetnihih razglasov o razpustu okr. bolnišnice blagajne v Logatcu.

Posli ribarskega odbora za Kranjsko. Ker se je izrekla nadpolovična večina volilnih upravičencev za to, da se prenesejo posli kranjskega ribarskega odbora na odbor novoustanovljenega Slovenskega ribarskega društva v Ljubljani, razrešilo je pooverjeništvu za kmetijstvo Slovensko kmetijsko družbo, ki je izvrševala dosedaj nalogo ribarskega odbora, ter postov in jih preneslo za dobo 10 let oziroma do končne ureditve po novem ribarskem zakonu na Slovensko ribarsko društvo. Ribolovne knjižice, ki jih mora imeti vsak, kdor lovi kot gost v kakem revirju, se dobivajo odslej le pri odboru imenovanega društva.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Sotbi je iskalo v preteklem tednu od 5. do 11. junija 1921 dela 284 moških in 159 žensk delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 301 moških in 176 žensk delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 846. Dela iščejo: pisarniške moči, kovnarje, pekli, mlinarji, mesarji, natakariji, natakarniki, strojniki, kurjači, sedlarji, trgov. sodrugini, prodajalke, dninarji, dninarice, polj. delavci in delav-

ke, perice, boln. strožnice, vajenci, vajenke in tako dalje. V delo se sprejmejo: hlapeč, dekle, monterji, kleparji, mizarji, čevljarji, zidarji, tesarji, delavci in delavke v opkarno, stavbnih ključavničarji, opekariji, služkinje, kuharice, sobarice, vajenci, vajenke in tako dalje.

III. Skupščina jugoslovanskega lekarskega društva se vrši letos v Ljubljani dne 8. 9. in 10. septembra. Tema: Tuberkuloza v Jugoslaviji. Pokrajinska zdravniška društva naj javijo do 15. julija referente in referate tainiku znanstvenega odsaka dr. Tona Jamarju v Ljubljani. Nevlanjeni zdravniški naj se obrnejo naravnost na imenovanega tainika. Za stanovanje se je prijaviti do 1. septembra pismeno dr. Jernej Demšarju. Na razpolago bodo sobe v hotelih proti plačilu in v privatnih hišah brezplačno. Želoti je, da se skupščine udeležijo tudi dame, ki bodo nalljubeznivejše sprejete po damskem odsaku Slov. zdravniškega društva (načelnica ga Stajmerjeva). Občni zbor oziroma znanstvena predavanja se vrše v Narodnem domu vsak dan od 9—12 in od 3—5 pop. Za legitimacijo plačajo gospodje 20, a dame po 10 dinarjev pri blagajniku dr. A. Praunseldu. Da se da priliko udeležencem do medsebojnega spoznanja, se priredi v sredo dne 7. septembra v Unionski pozdravni večer, dne 8. septembra banket, dne 9. septembra koncert v Unionski in po koncertu čajanka v Kazini. Dne 10. sept. so projektirani izleti na krasna jezera Bled in Bohinj, v nebotične Kamniške planine in v našo slavno znano Roško Slatino. Morebitna vprašanja glede prireditve je nasloviti na dr. Gorčiča v Ljubljani (deželna bolnica). Tvrdis, ki bi želele razstaviti kirurške mobilije in instrumente naj to prijavijo dr. P. Defrančesčiju v Ljubljani, Šubičeva ulica 3.

Vidiranje potnih listov za Ameriko. Ameriški konzulat v Zagrebu objavlja: Ker je ameriški konzulat dosedaj vidiral več potnih listov, kakor odpada na kvoto do 10. junija, se daje s tem na splošno znanje, da se bo dne 20. junija ustavilo vidiranje potnih listov za izseljence in se bodo prošnje za vizum mogle vlagati šele od 1. julija dalje.

Pristojbine v brzojavnem in telefonskem prometu v Avstriji so se znatno zvišale.

Kronistična zanimivost. »Marburger Zeitung« poroča, da so v Mariboru mladi ljudje ustanovili klub »brezklobnikov«, katerega člani so se zavezali, da bodo vse poletje hodili okrog brez klobukov. Klub šteje baje že nekaj nad 100 članov. Ustanovitev kluba je baje znak protesta proti visokim cenam klobukov in slamičkov. Ne bo dolgo, da se bo največadnje ustanovil še klub »bosih« ali pa klub »brezklobnikov«.

Razmere v tobačni tovarni.

Naša javnost je popolnoma prepričana, da je delavstvo v tobačni tovarni prav zadovoljno z razmerami, ki vladajo tam ter da ima tam zaposleno delavstvo nebesa na zemlji.

Toda temu ni tako. Dne 10. junija je delavstvo obeh organizacij brez izjeme stopilo v enodnevno stavko. Delavstvo se je naveličalo tistih večnih obljub od strani ravnateljstva, ker od samih obljub nihče ne more živeti. Ravnateljstvo nas vodi za nos že od jeseni glede zvišanja plače, ki ga pa do danes delavstvo še ni dobilo. Vsled tega je delavstvo dne 10. junija dalo duška svoji nezadovoljnosti, zapustilo svoje delavne prostore ter vztrajalo ves dan na dvorišču. Volilo, je hotela k ravnatelju, da mu sporoči voljo delavstva. Toda ravnateljstvo je ni hotelo sprejeti, s čimer si je dalo silno slabo izpričevalo. Rajši sta jo ravnatelj in podravnatelj popihala iz tovarne, menda ju je gnala slaba vest, na sveži čisti zrak. Tako je bila ena največjih tovarn v Sloveniji brez ravnatelja. Seveda je to majhna reklama za tovarno!

Našel se je končno neki uradnik, ki je skušal s svojo avtoriteto pokazati moč, aii revež je precej drago plačal, kar mu bo ostalo tudi v spominu. Naposled je delavstvo sklenilo, da bi vendar bilo škoda, da tako veliko podjetje ostane brez vodstva. Odsila je večja deputacija na vlado po informacije. Naposled pa je popoldan prišel

ravnatelj ter naznanil, da se je brzojavno obrnil v Belgrad. Delavstvo ga je vprašalo, kaj je za deputacijo na vladi. Seveda je mož začuden vprašal, kakšna deputacija vendar? Nato jo je še enkrat odkuril na vlado, kjer je dobil delavsko deputacijo pri g. predsedniku, kjer mu je delavstvo vprilo g. predsednika dalo nezaupnico.

Iz vsega tega je razvidno, da ravnateljstvo napram zaposlenemu delavstvu ni tako, da bi delavstvo moglo biti zadovoljno. Uvesti se hoče sistem obznane. Pomislijo pa naj razni gospodje Mandeljini, Golobi, Tomci in Aleši, da gre vsaka stvar do gotove meje. Čim huje bodo pihali, tem prej jih bo burja vzele. Delavstvo je sito takih ljudi, ki mislijo, da je delavstvo še vedno brezpravna masa. Delavstvo hoče delati, toda za svoje delo zahteva tudi plačilo, da more preživeti sebe in svojo družino.

Končno moramo še pripomniti, kako briljantno je delavstvo v tobačni tovarni plačano: neozhjenjeni zaslužijo na teden 280 K, oženjeni 340 K, mož z družino (4 otroci) pa 500 K. Od teh porabi 400 K za zelo pičlo hrano, 100 K pa mu ostane. Za kaj? mi ne vemo, morda bo uprava vedela. Ali naj porabi teh 100 K za stanovanje, obleko, za šolske potrebščine itd. Vendar naj merozdajni faktorji že enkrat uvidijo, da so delavci prav tako naši državljani kakor tisti ki niso, vendar pa živijo kakor bogovi na račun tistih, ki zanje delajo.

Organizacijski vestnik.

iz stranke.

KOLEDARIJI!

Nekaj organizacij in nekateri zapniki so nam poslali precej izvodov letošnjega delavskega koledarja nazaj, ker so ga preveč naročili. Zdaj je pa prepozno, da bi ga pošiljali drugim, ker junija ne kupujejo ljudje radi koledarjev. Ker bi pa ti koledarji v par mesecih izgubili sploh svo vrednost, se je načelstvo odločilo razdeliti jih med ljudstvo za tretjino cene, to je po 5 K. Kdor jih naroči pet, dobi enega povrhu. Toliko je koledar vreden, kot notes.

Kdor ima prejšnjega že popisane ali razstrganega, se mu izplača kupiti drugega.

Centralno tajništvo JSDS Ljubljana, poštni predal 168.

Iz strok. organizacije.

Zabukovca. Podružnica Unije slovenskih rudarjev v Zabukovci sklicuje svoj redni občni zbor v nedeljo dne 26. junija 1921 ob 9. uri popoldne v prostorih gostilne Malus v Zabukovci. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva, 2. poročila blagajnika, 3. poročilo unijskega zbora, 4. volitev novega odbora, 5. raznoročje. Opominja se vse člane Unije slov. rudarjev, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo, in prinesejo izkaznice s seboj; brez izkaznice nima nihče vstopa.

Odbor.

Vrtna veselica v Celju. V nedeljo dne 19. tm. priredi v gostilni »pri Istriancu« (prej Hubertov) Osrednje društvo pekovskih pomočnikov, podružnica Celje veliko vrtno veselico. Začetek točno ob 3. popoldan. Spored: I. Nastop pekovskega pevškega društva iz Maribora. — II. Nastop tamburaške godbe Svoboda pod vodstvom sodruga Brankota Panočiča iz Celja. — III. Šaljiva lotrija, šaljiva pošta, itd. Ples in prosta zabava. Čisti dohodek je namenjen za revne in obolele člane. Za obilni obisk se priporoča odbor.

Zagrebski pekovski pomočniki se nahajajo v mezdnem boju. Opozarjamo pekovske pomočnike za Slovenijo, da naj niso ne potuje v Zagreb, nikdo naj ne nasade raznim agentom, ki bodo prišli nabirat stavkokaže.

Sport.

Prvenstvena tekma 12. t. m. ob 9. uri dop. Svoboda rez. — Jadran rez. na Igrišču Sparte. Sodnik Repec.

Planinske kočje SPD. Slovensko Planinsko društvo naznanja, da se otvorijo dne 19. t. m. nanovo štiri planinske kočje, in sicer: Kamniška kočja 1800 m na Kamniškem sedlu, Čojzova kočja 1800 m na Korškem sedlu, kočja na Veliki Planini 1668 metrov nad Kamnikom, Prešernova kočja 2198 m na Stolu, Vse Triglavске kočje pa se bodo otvorile dne 28. t. m. Poleg gori imenovanih kočj so sedaj v oskrbi še tudi: Jeseniška kočja pod Golčami, Kadlčnikova kočja vrh Golice, Valvazorjeva kočja pod Stolom, Turist. hotel Aljažev dom v Vratih, Turist. hotel Zlatorog in Grand hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru.

Kočja na Begunščici se otvori v nedeljo 19. t. m. in jo bo dobro oskrbovana ter z vsem potrebnim poskrbljena. Popravljenosti na tisti poti. Sedaj je na Begunščici najlepša flora; torej prijatelji planin, ne zamudite prilike!

oken, Gospodje, vedite, vse to vaše brutalno delo ne bo kapitalistične kupčije razvejavljalo, vi se le smešite. — Delavec.

Po svetu.

— Dalekonosnih topov ne bodo dobili. Na vprašanje mednarodne vojaške kontrole, komisijske, kako je z izročitvijo dalekonosnih nemških topov, ki so za vojne obsestreljevali Pariz, je nemška vlada odgovorila, da so se štirje izmed vseh sedem za tekom vojne pokvarili, ostali trije pa so bili l. 1919. razstreljeni in uničeni na raznih nemških poizkuševališčih.

— **Vrhovno sodišče** v Rusiji. Vseruski izvrševalni odbor ustanovi v Moskvi vrhovno sodišče. Ustanovitve te institucije, meni izvrševalni odbor, uredi ruske pravne razmere. Čezvijačka bo svojo nalogo vršila samo v omejenih, nad katerimi se proglašajo izredno stanje in še tam se njena kompetenca omeji le na zločine proti državi varnosti.

— **Ameriške novice.** V Zedinjenih državah trajajo že vedno bolj med delavci in podjetniki zaradi znižanja plač. Stavke so v precejšnji meri že pojenjale, kjer pa nastanejo, tam se delavci tudi zelo vztrajno drže. Zaradi zniževanja plač je n. pr. v West Virginiji prišlo celo do krvavih spopadov med rudarji in podjetniki. — V državi Wyoming so uveljavili zakon, ki prepušča poroko vsakemu, kdor se ne izkaže z ne več kot 10 dni starim zdravniškim izpričevalom, da ni spolno bolan. — **Ameriška vlada** je že uvedla zakon, ki omejuje priseljevanje v Zedinjene države na tretjino; neomejeno se bodo smeli v Ameriko naseljevati kot najkulturenejši le Angličani in Skandinavci. Pogoji za priseljevanje, posebno zdravstveni, bodo zelo poostreni. Amerikanci se namreč zelo branijo priseljevanja izmožganih proletarskih ljudi iz Evrope, žele pa tudi ohraniti ameriško raso.

— **Ameriška vlada** je dovolila paketno pošto iz Amerike v Jugoslavijo v teži po največ 10 kg zavojev. — Pismenost v Zedinjenih državah je od l. 1910—1920 zelo napredovala. Nepismenosti je v Z. dr. sedaj le še 1 do največ 12 odstotkov. V zadnjem času so v raznih krajih umrli ti-le slovenski rojaki: V Calumet: Matija Spahar; v Milwaukee: Jospina Fedran iz Ljubnega v Savinjski dolini; Alojz Jerman iz Trške gore pri Novem mestu; v Baberton: Marija Gabrošek, roj. Kavčič iz Vrhnike; v Black Diamond: Marija Stročnik iz St. Ruperta pri Laškem; v Renton: Ivana Postišek iz Čire na Notranjskem; v New Yorku: Ivana Dolinar; v Ridgewood: Ana Rojanc iz Ilna pri Domžalah; v Johnston: Antonija Pleše; v Gaudanda: Matevž Buščaj iz Dobrepolja na Dolenjskem; v Lorain: Jož. Lešnjak iz Ravn pri Logatcu; v Lowell: Anton Bilner (ponesrečil); v Great Falls: I. Klančnik; v Rok Springs: Valentin Benedičič (samomor); v Sharona: Jožefa Recelj, roj. Kočvar iz fare St. Jerneja na Dolenjskem; v Primeru: Franciška Oražem, roj. Hren iz Prigorice pri Ribnici; v Virginia: Ivana Brožič in Alojzija Majnerič; v Clevelandu: Josip Bogoljin (samomor) iz Leskoveca pri Krškem; Josip Perat iz St. Vida pri Zlatični; Marija Kenik; Blaž Cankar in Luka Mahnič.

— **105 milijonov prebivalcev v Uniji.** Pri ljudskem številu z dne 1. jan. 1920 je bilo v Združenih državah naštetih 105 milijonov, 683.000 prebivalcev, to je za 15 odstotkov več (13 milijonov 711 tisoč ljudi) kot leta 1910, ko je bilo prebivalcev za 21 odstotkov več nego leta 1910. Mnogo ljudi je pobrala v Ameriki španska bolezen leta 1918. Večina ljudi živi v mestih z nad 2500 prebivalci, tako da je število okoliškega prebivalstva v manjšini. Število faram se povečalo za 98.000, medtem ko je prejšnje desetletje priraslo 624.000 faram. Največje mesto ima 5.620.048 prebivalcev. Je to New York.

Sodrug! Ali se nahaja »NAPREJ« v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

* **Državna ustava na Jajcu.** Pravijo, da imajo v nekem turškem mestu ohranjeno jaje, v katerem je v deset tisoč besedah izpisana vsa turška ustava in poleg tega naslikana še vsa Turčija. Našo ustavo bi morali napisati na to — boben.

* **Tudi žene postajajo drhovnjači,** seveda da ne pri nas, pač pa na Norveškem pri protestantih; to pa baje zato, ker primanjkuje moških v približno 100 župnijah. Tako bodo torej imeli na Norveškem poleg duhovnikov tudi duhovnice; le-te bodo seveda tudi pridigovale, izpovedale, poročevale, krstile itd. — Pa naj kdo reče, da svet ni napredni!

Naznanilo.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem otvorila na Krakovskem nasipu št. 14 v popolnoma renoviranih prostorih staro znano gostilno (po domače pri Koglovšku). Točila bom prvovrstna štajerska vina (haložanska), dalmatinska in dolenjska, ter postregla z mrzlimi in gorkimi jedili. Sprejema se tudi abonente na hrano.

Za obilno udeležbo se priporoča

Anica Koteča.

**Priporočila
se tvrdka**
Vzletna
garancija.

Josip Petelinc,
Ljubljana,

**Sv. Petra
nasip št. 7,
Popravila
se sprejemajo.**

edina tovarniška zaloga
šivalnih strojev v vseh opremljenih in izvršba pred-
vojna, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-
velne garancije steme, igle, olje na drobno in debelo. Vzletna garancija!
Ugodni plačilni pogoji.

Vplačana delniška glavica K 30.000.000.

Slovenska banka

Telefon št. 567. — Čekovni račun 12205

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Primarij Dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni
prof. dr. MATZENAUERJA v Grazu, ordinira v Mariboru, Prešer-
nova ulica 2. II. nadst. od 14 (2) — 16 (4).

Jirasek:
Filozofska historija
K 30.
Sjajni historički i ljubavni roman.
Upravo izašao. Naručiti si udah kod
Češkojugoslovanske naklade
J. Horejk, Zagreb.

Posestvo, dobro obdelano, z
lepim sadnim vrtom,
ob veliki cesti, zamenjam s posest-
vom, ki je pripravno za obrtnika. Več
pove Martin Božak, čevljarški mojster,
Sv. Lenart nad Laškim.

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV
v Hrastniku.

Kristalna soda.
Glauberjeva sol kalc in krist.
Grenka sol, prosta.
Pralni prašek.
Natrijev in kalijev soliter.
Zelena in modra galica.
Superfosfat.
Kalijeva sol.
Prstene barve.
Antichlor.
Chromkali.
Žveplena kislina.
Solna kislina.
Polirova kislina.
Črnila v vseh vrstah in barvah.
Štampiljska barva brez olja.
Gumi arabicum.
„Necan“, terpentinovna krema
za čevlje.
Modrilna esenca.
Ornilo za usnje.

Spedijska tvrdka
LUDOVİK SEVAR vd.
na RAKEKU

oskrbuje točno, nahlitreje vse
v spedijsko stroko spadajoče
posle, tudi
ocarinjene.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.
Tvrđka J. DOLENC,
Ljubljana, Hliljerjeva ulica št. 5

Edina razprodaja vseh vrst specijalnega
MAVCA-GIPSA
za celo kraljevino SHS tvor-
nic: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puch-
berg, Auserwiese etc. nudi
po najnižji ceni iz svojih zalog: Ljubljana, Osijek, Novi
Sad, Zemun **KOSTA NOVAKOVIČ**, veletrgovina mavca,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Delniška glavica
K 50.000.000.
Rezerve
okroglo K 45.000.000.
Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Brzjavni naslov: Banka.
Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptaju
in Brežicah.

Prodaja srečk
razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste
delniških papirjev, finančna
posredništvo in dovoljenje
vsa vrsta kredite.

Medič, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana. d. z o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzjavi: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.
Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß),
strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski,
slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spada-
joči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum
lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevažata potnike v New-York redno
3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat
mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.
SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Glavno nastopstvo za:

UNDERWOOD
pisalni stroj

OPALOGRAPH
razmnoževalni aparat

THE REX Co., Ljubljana

Selenburgova ul. 7/I. in Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do
najfinejših dobite vedno v
tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,
v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri tvrdki Kovačević i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsorci vedno na
razpolago.

Dobre
krojaške pomočnike
za civilno in uniformsko delo
sprejme takoj

JOSIP ROJINA, Aleksandrova c. 3.

Radiaktivno termalno kopališče
TOPLICE pri NOVEM MESTU

zdravi reumatismus, protin, neuralgijo, posledice zlom-
ljenih kosti, ran in eksudate.

Sezona od 1. maja do 30. septembra.
Zelez. postaja Straža-Toplice. Pojasnila daje ravateljstvo.

Zopet
ogromno pošiljatev
manufakture narav-
nost iz inozemstva
je prejela tvrdka
R. Stermecki v Celju,

in sicer volne, čevlje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna
kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za
perilo, klota, cvilisa, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga,
katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskim množinah po čudovito
nizkih cenah. Razen tega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc,
predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblik, po zelo
nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni,
pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadstropju
VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ST. 314,
Razpošiljalna Slovenija.

Kje kupim dober in fin
Gramofon,
plošče, igle, posamezne dele?
Kje se popravljajo gramofoni?

Edino v največji tovarniški zalogi gramofonov in
godbenih avtomatov

A. RASBERGER,
Ljubljana — Sodna ulica št. 5, (poleg dež. sodišča.)
Mehanična delavnica za popravo vseh vrst gramo-
fonov in godbenih avtomatov. — Izvršuje vse dela
precizne mehanike.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, po-
hištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporočila svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!